

משולחנו של מנהל אגף הייעור

קוראות וקוראים יקרים,

לא מוגנים, שיעור קטן בשטחים בניהול קק"ל, חלק מהן בשמורות טבע וחלק בשטחים המוכרזים כאתרי עתיקות. המחקר נועד לאסוף את המידע ולהנגיש אותו לכל הנוגעים בדבר. המחקר הוצג בכנס 'ארץ המכתשים' במצפה רמון, זכה לעניין רב, והוא מהווה בסיס לשיתופי פעולה עם מועצות אזוריות, רשות העתיקות ורשות הטבע והגנים, וגם ליוזמה של קק"ל להרחבת שטחי הניהול על שטחים ערכיים בעלי חשיבות לשיקום ולהגנה.

דוגמה נוספת היא יום עיון שהתקיים באשקלון ויוחד כולו לעצי השקמה. אני ממליץ לקרוא את הסקירה המעניינת בגיליון, וכולי תקווה שהעלאת קרנן של השקמים ביום העיון תוליד יוזמות לשימור עצי השקמה ואולי אף תוכנית שאפתנית של קק"ל להחיות את שדרת השקמים ההסטורית במישור החוף.

הסתיו היובשני מעורר אצלנו דאגה רבה. היובש והחום עדיין שוררים בארץ, ומתרבות התצפיות של התייבשות עצים בדרום ובמרכז. זה מכבר התחלנו בפעילות ניטור בחישה מרחוק, ובגיליון הבא נביא ממצאים ראשוניים וכיווני פעולה להתמודדות עם מיעוט הגשמים ההולך ומחריף.

בימים אלה, ימי חשוון תשפ"ו, ימים של רגיעה חלקית, אנחת רווחה נשמעה בארץ עם חזרתם של כל החטופים החיים ומרבית החללים. כולנו תקווה שכל החללים החטופים יושבו במהרה לביתם ולארצם ויזכו למנוחת עולמים.

קריאה מעניינת,

גלעד אוסטרובסקי
היערן הראשי ומנהל אגף הייעור

בימים אלה של סתיו מאוחר, לאחר חורף שחון וקיץ המתארך ללא גבול, כשמד הטמפרטורה מאמיר עד 35 מעלות (בנובמבר), אנחנו שבים אל היער למצוא בו נחמה וכוחות רעניים. עינינו נשואות לגשמים המיוחלים, לצמיחה המחודשת ולשמחת האדמה והחיים. הגיליון שלפניכם מביא משהו מהשפע שהיער מעניק לנו, ותמצאו בו מאמרים על מיני עצים, (אורנים, זית, שקמים), על מעיינות בהרי יהודה, על עופות בבתה, על מארגי המזון בעת שינוי האקלים, על פארק נחל השופט ואתגרי ניהול המבקרים בו, וגם מבט עומק על חקלאות קדומה בהר הנגב, זכרון קדומים לנוף מיושב עתיר חקלאות בתנאי יובש קיצוני.

אני מבקש להסב את תשומת ליבכם לאופן שאנחנו מבקשים לקדם מחקרי יער ושטחים פתוחים מתוך רצון להעמיק את הידע שלנו ומתוך כוונה לעשות בו שימוש יישומי בעבודתנו. המחקר על החקלאות הקדומה הוא דוגמה מיוחדת ומעניינת. הרעיון לערוך סקר נרחב בשטחים שרובם אינם בניהול קק"ל נבע מהרצון להבין את המרחב ואת הערכים הקדומים שגנוזים בו, להתחבר לידע ולניסיון המקצועי הרב שפותח בקק"ל במשך עשרות שנים, ולבסס בעקבות הסקר תפיסה לניהול הממצאים הרבים הנמצאים בשטח. החקלאות העתיקה כוללת אלפי שרידים של פעילות חקלאית קדומה שפזורים במרחבי הנגב בין בקעת באר שבע בצפון להר הנגב הגבוה בדרום. השרידים כוללים חלקות עיבוד, טרסות חקלאיות, סכרי אבן, תעלות לתיעול מי נגר, תלוליות אבן, בורות מים ומאגורות, ומקובל לייחס את רובם לפריחת היישובים בנגב בתקופה הרומית המאוחרת ובתקופה הביזנטית. המחקר איתר מערכות חקלאיות הפרושות על פני כ-120,000 דונם, רובן בשטחים

בוסתן ניצנה. הבוסתן שוקם לאורך שנים על ידי עובדים מקצועיים ומתנדבים, בהובלת מרחב דרום בקק"ל. כחלק מהפרויקט בנו הפועלים מגלש לשחרור עודפי מים מהטרסה.
צילום: איציק משה